

3077

د

۱
۷۷
مکتب

سرشناسه	:	عبدالملکی، محسن، ۱۳۶۳ -
عنوان و نام پدیدآور	:	دموکراسی/ نگارش محسن عبدالملکی؛ زیر نظر مهدی فرمانیان؛ [به سفارش] موسسه مطالعات بنیان دینی.
مشخصات نشر	:	قم: رهپویان اندیشه، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	:	۴۷ ص.؛ ۱۹×۵/۹ س.م.
فروست	:	نقد مبانی سلفیه جهادی؛ ۹.
شابک	:	دوره: 6-3-96477-600-978 ؛ 3-7-98137-600-978 : ۰۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	کتابنامه: ص. ۴۳ - ۴۷؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	:	دموکراسی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	:	Democracy -- Religious aspects -- Islam
شناسه افزوده	:	فرمانیان، مهدی، ۱۳۵۲ -
شناسه افزوده	:	Farmanian, Mehdi
شناسه افزوده	:	موسسه مطالعات بنیان دینی
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۷ د۸ع۲۴/۱۴/ BP۲۳۰
رده بندی دیویی	:	۲۹۷/۴۸۳
شماره کتابشناسی ملی	:	۵۱۹۹۸۸۱

۹

تشریحی و کاربردی

دموکراسی

تألیف

- محسن عبدالملکی
- زیر نظر دکتر مهدی فرمانیان

۹

دموکراسی

- تالیف: محسن عبدالملکی
- زیر نظر: دکتر مهدی فرمانیان
- ناشر: رهپویان اندیشه
- چاپخانه: بوستان کتاب
- نوبت چاپ: اول - تابستان ۱۳۹۷
- تیراژ: ۵۰۰۰ جلد
- قیمت: ۳۰۰۰ تومان
- شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۸۱۳۷-۷-۳

موسسه مطالعات بنیان دینی

انتشارات رهپویان اندیشه

صندوق پستی: ۱۱۳۳-۳۷۱۶۵

تلفن: ۰۹۹۰۴۷۵۳۷۸۵

فهرست مطالب

۷	سخن آغازین
۹	مقدمه
۱۱	بخش اول: ارزیابی دلایل کفر بودن دموکراسی
۱۲	۱. نقد دلیل تکفیری‌ها بر مخالفت دموکراسی با توحید حاکمیت
۱۹	۲. دموکراسی مصداق حکم به غیر ما انزل الله
۲۴	۳. دموکراسی مصداق تحاکم به طاغوت
۳۱	بخش دوم: ارزیابی دلایل ضلالت بودن دموکراسی
۳۱	۱. سکولاریسم و انسداد محوری دورکن دموکراسی
۳۲	۲. دموکراسی مصداق حکم باهلیت
۳۶	۳. اکثریت ملاک نادرست دموکراسی
۴۰	۴. تفاوت‌های شورا و دموکراسی
۴۲	خاتمه
۴۳	منابع

سخن آغازین

امروزه جهان اسلام در آتش تکفیر می‌سوزد و شهرها و مناطق مختلفی از چهار اسلام، گرفتار این بلای خانمان سوز شده است. عده‌ای از جوانان برداشت‌های گزینشی از آیات قرآن، همه مسلمانان را تکفیر کرده و با نفس‌داشتن از مفاهیمی همچون حاکمیت الله، جاهلیت، طاغوت، جهاد، خلافت اسلامی، جهان اسلام را دارالکفر معرفی کرده و به مبارزه علیه خانمان اسلام می‌پردازند. گویا خوارج دوباره ظهور کرده‌اند و با شعار ﴿وَمَنْ لَّمْ يَخُذْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ﴾؛ تمام امت اسلامی را تکفیر می‌کنند. بیشتر از خوارج، به قتل و کشتار مسلمانان اعم از زن و مرد، پیر و جوان، مسافر و مسافر می‌پردازند.

فقدان نگرش جامع و صحیح به کتاب و سنت نبوی و توجه نکردن به آیات و روایات مرتبط به یک موضوع و جمود بر فهم شخصی و تأکید فراوان بر ظاهر از بزرگ‌ترین مشکلات فکری تکفیری‌ها در عصر حاضر است که چالش‌های مختلفی را برای جهان اسلام رقم زده است. تکفیری‌ها با استناد به ظاهر یک یا چند آیه و برخورد گزینشی با

آیات قرآن، دست به هر اقدامی می‌زنند که این رفتار و گفتار با برداشت همه فقها و مفسرین اسلامی در طول تاریخ در تضاد است و موجب قتل و غارت و اسلام‌هراسی شدید در جهان شده است.

بر همین اساس، مؤسسه مطالعات بنیان دینی، در راستای وظیفه ذاتی خود، به تبیین صحیح مفاهیم مورد استفاده تکفیری‌ها پرداخته و تک‌تک مبانی فکری سلفیه جهادی را تحلیل و نقد نموده است؛ تا نشان دهد برداشت و تفسیر سلفیه جهادی از این مفاهیم، غلط و برخلاف اسلام و تفسیر علمای اسلام در طول تاریخ است.

آنچه در پی می‌آید مجموعه‌ای چند جلدی است که به بررسی مفاهیمی همچون جهاد، طاغوت، دارالاسلام و دارالکفر، قاعده «من لم یکفر الکافر فهو کافر»، آیه «وَمَنْ لَّمْ یُحْکَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِکَ هُمُ الْکَافِرُونَ»، خروج بر حاکم شرعی، مفاهیم مورد استفاده تکفیری‌ها می‌پردازد. ان شاء الله این مجموعه رضایت خداوند و استقبال جامعه علمی را در پی داشته باشد.

در پایان از همه استادان و پژوهشگران محترم تشکر می‌شود لغزش‌های این مجموعه را متذکر شوند. یقیناً نویسندگان این مجموعه با دیده منت، پذیرای تذکرات و پیشنهادهای دوستداران قرآن و سنت خواهند بود.

مهدی فرمانیان

رئیس مؤسسه مطالعات بنیان دینی

مقدمه

از ولین سواجه جهان اسلام با فرهنگ غرب تا کنون، واکنش‌های متضادی از سوی مسلمانان صورت گرفته است. دموکراسی به عنوان یکی از مفاهیم وارداتی غربی، از جمله مسائلی بود که با واکنش‌ها و پاسخ‌های سه‌گانه مسلمانان همراه شد. برخی دموکراسی را با همان نسخه غربی، بی‌هیچ کم و کاست و بدون هیچ ملاحظه‌ای پذیرفتند. دسته‌ای دیگر دموکراسی را به طور کلی مصداق حکم به غیر ما انزل الله، طاغوت و جاهلیت پنداشته^۱ و به کفر و شرک بودن آن فتوا دادند. سلفیان جهادی همچون القاعده و داعش و بسیاری از مفتیان وهابی این راه را اختیار کردند.^۲ دسته سوم از مسلمانان نیز به دنبال راهی برای آشتی میان دموکراسی و اسلام رفتند، آنان ضمن اعتقاد به نقائص و خطاهای دموکراسی غربی، برای اصلاح و پیرایش آن تلاش کردند و در نهایت بر این باور شدند که پس از زدودن نقائص دموکراسی غربی و ملاحظه برخی خط قرمزها و قراردادن آن در چارچوب دین اسلام،

۱. محمد ابورمان، الاصلاح السياسی فی الفكر الاسلامی، ص ۲۶۳-۲۶۱.

۲. مقبل الوداعی بر این باور است که دموکراسی کفر و طاغوت است. (تحفة المجیب علی أسئلة الحاضر والغریب، ص ۷۲، ۲۵۹، ۲۷۳). سفرالحوالی معتقد است دموکراسی هیچ اصل و جایگاهی در اسلام ندارد و کفر و شرک است. سفرالحوالی، ثمرات التقوی.

<http://www.alhawali.com/main/2275-2--html> - ثمرات-التقوی

می‌توان نظام متکامل دموکراسی اسلامی را بنا نهاد^۱ و از آن به‌عنوان راه چاره‌ای برای رهایی از ظلم پادشاهان و حُکام مستبد، استقبال کرد. بسیاری از مسلمانان همچون اخوان المسلمین این رویه را برگزیدند. در ایران، اسلام‌گرایان شیعه، پس از شکست نظام شاهنشاهی، نظام جمهوری اسلامی ایران را تأسیس کردند. امام خمینی ره و ایده‌پردازان انقلاب، بر این باورند که دموکراسی در محدوده شرع و چارچوب حاکمیت «الله» پذیرفتنی است، نه مطلق و نامحدود. اما اگر معنای دموکراسی در قانون‌گذاری، آن است که هرچه خواست اکثریت مردم - یعنی ۵۰ درصد به اضافه یک رأی - به آن تعلق گرفت، قانون معتبر رسم و راجب‌الاتباع باشد ولو آنکه خلاف قرآن باشد، البته این با اسلام سازگار نبوده و پذیرفتنی نیست.^۲ نویسندگان دیدگاه سوم را صحیح دانسته و اشکال‌ها و سوالات سلفیان جهادی و وهابی مخالف این دیدگاه را پاسخ می‌دهد.

۱. محمد عبده، محمد رشیدرضا، مودودی و اخوان المسلمین از جمله کسانی بودند که سازگاری دموکراسی با اسلام را تأیید کردند. (قرضاوی، یوسف، من فقه الدولة فی الاسلام، ص ۱۳۲؛ حیدر ابراهیم، علی، التيارات الاسلامية و قضية الديمقراطية، ص ۲۰).
۲. امام خمینی ره درباره حکومت اسلامی فرمودند: حکومت اسلامی یعنی مبتنی بر عدل و دموکراسی و متکی به قواعد و قوانین اسلامی. (امام خمینی، صحیفه نور، ج ۳، ص ۲۸۶).